

YLI-II

**KARJALANKYLÄN OSAYLEISKAAVA-
ALUEEN INVENTOINTI**

Taisto Karjalainen 2005

MUSEOVIRASTO

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Alueen luonne	2
3. Inventointihavainnot	2
4. Yhteenveto	3
5. Inventointialue	4
6. Dialuettelo	5

1. Johdanto

Yli-Iin kunta hyväksyi Museoviraston 3.8.2005 päivätyn esityksen Karjalankylän osayleisaavatyötä varten tehtävästä muinaisjäännösten inventoinnista 2900 euron tarjouksen mukaisella hinnalla. Tarjouksen mukaan alueella tuli suorittaa yhden viikon mittainen inventointi ja siihen liittyvät jälkityöt, joihin oli varattu viikon työskentelyaika. Kenttätyö tehtiin ajalla: 14.9 – 20.9.2005. Inventointi tehtiin siten, että allekirjoittanut kävi maastossa läpi inventointialueen kohdat, joissa muinaisjäännöksiä todennäköisesti olisi voinut sijaita. Inventointiolosuhteet olivat hyvät, koska alueen läpi kulkee pääteitä ja joen molemmin puolin kulkee joenruoppauksessa syntyneet penkat, jotka ovat myös ajokelpoisia. Viikon aikana tutkimusalue ehdittiin tarkastaa hyvin.

2. Alueen luonne

Alueen koordinaatit ovat: pohjoiseen: 724400 - 72540 ja itään 343700 – 344600 ja alue sijoittuu peruskarttalehdille: 351204 Muhosuo, 351106 Jakkukylä, 351207 Yli – Ii ja 351109 Martimojoki. Inventointialue käsitti Iijoen ranta-alueet Yli-Iin keskustasta lähtien, noin 10 km Iijokea alavirtaan Maalismaahan saakka. Alue on kooltaan 30 km² ja sisältää rantaviivaa 36 km. Alueen länsiosassa kulkee Iijoen vanha joenuoma ja itäosassa voimalaitosrakentamisen yhteydessä ruopattu kanava. Kanavan veden pinta on padottu Maalismaan voimalaitoksen patoaltaalla ja Vauraskosken tulvaluukuilla siten, että altaan vedenpinta on 39,2 metriä meren pinnan yläpuolella ja joenuoman pinta Kälkäjänsuvannossa 32,7 m meren pinnan yläpuolella. Voimalaitosrakentamisen yhteydessä tehdyt maansiirtotyöt ovat muuttaneet inventointialueen alkuperäistä maisemaa siten, että muinaisjäännösten esiintymiselle otolliset rannat ovat suurelta osin tuhoutuneet rakennusvaiheessa. Yli – Iin tunnetut muinaisjäännökset ovat pääosin kivikautisia ja sijaitsevat maastossa 50 metriä meren pinnan yläpuolella tai vieläkin korkeammalla. Inventointialue oli puolestaan suurimmaksi osaksi maata, jonka korkeus meren pinnasta on pienempi kuin 40 m. Ainoastaan alueen lounaisosassa sijaitsevat Kiviharju ja Taipaleenkangas sekä osa alueen koillisimmasta nurkasta sijaitsevat 50 metrin yläpuolella. Inventointialueen maasta suurin osa oli joko suota tai viljeltyä peltoa.

3. Inventointihavainnot

Inventointialueen pohjois- ja koillispuolella on useita kivikautisia asuinpaikkoja ja jätinkirkkoja. Lähimpänä aluetta sijaitsevat Kullasmaan ja Pikku Porkonmaan kivikautiset asuinpaikat, joista jälkimmäisessä on myös asuinpainanteita. Kaava-alueen suunnittelussa mukana ollut aluearkkitehti Sisko Repola mainitsikin kaava-alueen pohjoisreunan laaditun siten, että nämä muinaisjäännökset rajautuivat alueen ulkopuolelle. Ainoa muinaisjäännösrekisterissä tunnettu muinaisjäännös, joka sijaitsee kaava-alueella on Pohjukan kiviesineiden löytöpaikka, jonka rekisterinumero on 1000 002923 (koordinaatit: 7252550/3444130). Kiviesineiden löytöpaikka on Tuhkakoskesta noin 0,5 km pohjoiskoilliseen sijaitseva rantapelto. Kohteesta on löytynyt reikäkiven puolikas (KM 9122) ja iso kivikirves (KM 9271). Paikalla tehdyssä koekaivauksessa on löytynyt kvartseja ja kuonaa (KM 17068: 1 – 6). Nykyisellään alueen ranta on pengerrytetty ja pelto on osittain kasvanut umpeen. Alueelle on myös rakennettu kesämökkejä.

Inventointialueelta ei löytynyt uusia muinaisjäännöksiä. Inventointialueen lounaispuolelta Porinkankaalta löytyi neljä kuoppaa, jotka ovat luultavasti tervahautoja. Haudat sijaitsivat koordinaattien 3438321/7246138 ja 3438282/7246154 välisellä alueella.

4. Yhteenveto

Inventoinnissa käytiin kaava-alue seikkaperäisesti läpi, mutta uusia muinaisjäännöksiä ei kuitenkaan löytynyt. Inventointialueen lähistöllä on runsaasti laajoja kivikautisia asuinpaikkoja ja erilaisia kivirakennelmia. Suurin syy kaava-alueen löydöttömyyteen on sen alava sijainti. Alue on ollut kivikaudella suurimmalta osaltaan meren lahden pohjaa. Alueelta olisi voinut löytyä varhaismetallikautisia muinaisjäännöksiä, mutta alueen rantojen ruoppaaminen ja suo- ja peltomaastot eivät ole optimaalisia maastoja muinaisjäännösten löytymiselle.

Helsingissä 11.10.2005

Taisto Karjalainen

6. Dialuettelo

- 56033 Inventointialueella Iijoen rantoja on ruopattu voimalaitosrakentamisen yhteydessä. Kuvassa patovallia, jonka päällä kulkee tie.
- 56034 Yli-Iistä Kiiminkiin johtavan tien silta, joka ylittää Iijoen.
- 56035 Dupl. edellisestä kuvasta.
- 56036 Porinkankaan tervahauta 1.
- 56037 Porinkankaan tervahauta 2.
- 56038 Pohjukan kiviesineiden löytöpaikka on nykyisellään umpeen kasvanutta peltoa, johon on myös rakennettu kesämökkejä.

5. Inventointialue

Inventointialue on merkitty karttaan katkoviivalla

